

Vergaderjaar 2024–2025

22 718

OVSE-Assemblée

AL/ Nr. 59

VERSLAG VAN DE WINTERVERGADERING

Vastgesteld 7 mei 2025

Inleiding

Van 20 tot 21 februari 2025 werd de jaarlijkse Winter Meeting van de Parlementaire Assemblée van de Organisatie voor Veiligheid en Samenwerking in Europa (OVSE PA) gehouden in Wenen¹. De Nederlandse delegatie bestond uit de Eerste Kamerleden **Karimi** (GroenLinks-PvdA, delegatieleider), **Rian Vogels** (VVD), **Van Gasteren** (BBB) en **Dittrich** (D66) en het Tweede Kamerlid **Van der Burg** (VVD). Meer dan 240 parlementariërs namen deel aan de Wintermeeting die plaatsvond kort nadat tussen de Verenigde Staten van Amerika en Rusland gesprekken waren gevoerd over het beëindigen van de Russische oorlog in Oekraïne zonder daarbij Oekraïne en Europa te betrekken. Een belangrijk thema was dan ook de veranderende geopolitieke realiteit in het OVSE-gebied. Naast de oorlog van de Russische Federatie tegen Oekraïne, werd gesproken over de rapporten die tijdens de jaarvergadering in Porto van 29 juni tot en met 3 juli 2025 aan de orde zullen komen over politieke gevangenen, persvrijheid en demografische veranderingen. En marge van de vergadering werd de delegatie ontvangen door de (tijdelijk) Permanent Vertegenwoordiger van Nederland bij de OVSE, Suzanne de Groot.

Vergaderingen van de drie commissies (deels gezamenlijk)

Bij de opening van het plenaire *Joint Debate* op 20 februari bracht OVSE PA-President Pia Kauma in herinnering dat over slechts enkele dagen de Russische inval in Oekraïne drie jaar geleden is. Kauma merkte op dat er nu hernieuwde pogingen worden ondernomen om de oorlog op te lossen en benadrukte dat Oekraïne een centrale rol moet spelen bij een dergelijke oplossing, net zoals bij elke discussie over de toekomst van de Europese veiligheid nauw moet worden samengewerkt met de Europeanen. «Als parlementariërs moeten we waakzaam zijn voor pogingen om onze collectieve vastberadenheid te verzwakken,» zei ze. «Onze boodschap moet duidelijk zijn: vrede kan niet ten koste gaan van gerechtigheid. Evenmin kan stabiliteit worden bereikt door agressie te belonen. Daarom

¹ De belangrijkste documenten en toespraken van deze Winterbijeenkomst zijn te vinden op de website van de OVSE PA: Upcoming Winter Meeting (oscepa.org).

moeten we de beginselen van zelfbeschikking, territoriale integriteit en het bredere fundament van onze veiligheidsarchitectuur actief verdedigen.» De voorzitter van de Oostenrijkse Nationale Raad Walter Rosenkranz sprak ook tijdens de opening. Als voormalig ombudsman benadrukte hij het belang van ombudsmaninstellingen, die essentiële actoren zijn in de strijd tegen wanbestuur en het toezicht op de bescherming en bevordering van mensenrechten. «Ik doe een beroep op u om het werk en de onafhankelijkheid van de ombudsmaninstellingen in uw parlementen te bevorderen om dit belangrijke instrument voor het waarborgen van de beginselen van de rechtsstaat te behouden,» zei Rosenkranz tegen de parlementsleden. Feridun Sinirlioğlu, de nieuwe secretaris-generaal van de OVSE, riep de deelnemende OVSE-staten op om zich collectief te verbinden tot het respecteren en handhaven van alle beginselen van de dialoog van Helsinki, en alle instrumenten te verschaffen die nodig zijn om de multilaterale diplomatie de kans op slagen te geven. Als vertegenwoordiger van het OVSE-voorzitterschap merkte de Finse ambassadeur Vesa Häkkinen op dat het bevorderen van respect voor democratie, mensenrechten en de rechtsstaat cruciaal is en benadrukte de belangrijke rol van de OVSE-PV in dit verband.

De Commissie Politieke Zaken en Veiligheid vergaderde op 20 februari. Veel landen veroordeelden de uitlatingen van de Amerikaanse regering over de Oekraïne en Rusland. Namens de gehele delegatie sprak Farah Karimi. Zij merkte op dat de huidige machthebbers in de VS niet alleen op het punt staan Oekraïne te verraden, maar ook proberen ook Europa als geheel te verzwakken. «Europa moet bereid zijn om zelf in actie te komen. Niet Washington, maar wij bepalen onze toekomst. We blijven vastberaden een vrij en onafhankelijk Oekraïne steunen, wat cruciaal is voor onze veiligheid en welvaart,» zei Karimi. Zij verwees naar het onbeschrijfelijk leed van de afgelopen drie jaren. «Elke dag vechten en sterven Oekraïense mannen en vrouwen voor hun vrijheid – en voor de onze. In de frontlinies worden duizenden soldaten gedood, terwijl onschuldige burgers omkomen en kinderen worden ontvoerd naar Rusland,» sprak Karimi. Ze voegde daar aan toe dat ook aan de andere kant van het slagveld elke dag gemiddeld 1.500 Russische soldaten sterven om de imperialistische droom van dictator Poetin te verwezenlijken. Tot slot merkte Karimi op dat er niet over Oekraïne kan worden beslist zonder Oekraïne net zo min als Europa kan worden besproken zonder Europa. «Onze waarden, veiligheid en welvaart mogen niet ten prooi vallen aan brute machtspolitiek. Alleen door eenheid en vastberadenheid kan Europa sterk blijven,» sloot zij af.

De commissie Democratie en Mensenrechten sprak op deze dag over nieuwe technologie en sociaal media en de invloed op de verkiezingen en in de commissie Economische Zaken en sprak over de vele uitdagingen waarmee het OVSE-gebied wordt geconfronteerd op het gebied van economie en milieu en in het bijzonder over klimaatverandering, migratie, grondstoffen schaarste en kunstmatige intelligentie.

Als lid van de ad-commissie migratie nam Karimi deel aan de vergadering op 20 februari waar uitgebreid werd gesproken over de ontwikkelingen in Syrië na de val van het regime van Bashar al-Assad en de gevolgen voor Syrische vluchtelingen in het OVSE-gebied. Ondanks het vertrek van Assad zijn er nog steeds risico's lieten de experts weten en er zijn uitdagingen op politiek, sociaal en economisch gebied. Ook zijn er zorgen over mensenrechtenschendingen bij de vervolging van voormalige leden van het Assad-regime. De crisis is nog niet voorbij, constateerden ze en riepen landen die Syrische vluchtelingen opvangen op om de beschermingsstatus van degenen in nood te handhaven en ervoor te zorgen dat terugkeer vrijwillig is. Het belang van voortdurende steun aan landen in de directe omgeving van Syrië, die de meerderheid van de zes miljoen

vluchtelingen opvangen, kwam ook ter sprake en zij wezen op de mogelijkheid van «go and see visits» om duurzame terugkeer te faciliteren.

Op 21 februari deelde speciale gast Vladimir Kara-Murza in de gezamenlijke vergadering zijn ervaringen als politiek gevangene in Rusland en bedankte hij de OVSE PA en de bredere internationale gemeenschap voor hun voortdurende druk voor zijn vrijlating. Het streven van de OVSE, een ruimte voor vrede, veiligheid en democratie te creëren van Vancouver tot Vladivostok, lijkt vandaag verder weg dan ooit sprak hij. «Waar geen democratie is, zal er noch veiligheid noch vrede zijn,» zei Kara-Murza met een verwijzing naar Rusland. Hij besprak ook de benarde situatie van politieke gevangenen in Rusland, waarbij de snelst groeiende categorie degenen zijn die hebben geprotesteerd tegen de oorlog in Oekraïne. «Elke wapenstilstand in de oorlog in Oekraïne moet voorzien in de vrijlating van alle gevangenen, inclusief krijgsgevangenen, Oekraïense burgergijzelaars, ontvoerde Oekraïense kinderen en Russische politieke gevangenen die zijn opgesloten vanwege hun anti-oorlogspositie,» aldus Kara-Murza. Hierna volgde het debat over de prioritaire uitdagingen voor de Europese veiligheid. Rian Vogels wees op het feit dat we ons op een cruciaal moment in de geschiedenis bevinden waar onze collectieve reactie de toekomst van Europa en daarbuiten zal bepalen. Vogels uitte de onwankelbare solidariteit met President Zelensky en het moedige volk van Oekraïne, die opmerkelijke veerkracht en vastberadenheid hebben getoond in het licht van ongeprovoceerde agressie. «De oorlog in Oekraïne is niet alleen een conflict binnen de landsgrenzen – het is een strijd voor onze gedeelde waarden van vrijheid, democratie en menselijke waardigheid,» zei Vogels. Zij riep op tot eenheid en samenwerking, «Onze kracht ligt in ons vermogen om samen te staan, politieke verschillen te overstijgen om onze gedeelde waarden te verdedigen,» aldus Vogels en zij riep op tot samenwerking om Oekraïne te steunen en de diplomatieke inspanningen op te voeren om te streven naar een rechtvaardige en duurzame vrede in een Europa waar grenzen en mensenrechten worden gerespecteerd en conflicten worden opgelost door dialoog en diplomatie. Boris Dittrich keek tijdens dit debat terug op zijn recente bezoek met het Parlementaire Ondersteuningsteam voor Oekraïne (PSTU) van de OVSE PA aan Kiev waar kort voor de aankomst in het parlement een raket van Noord Koreaanse makelij richting het gebouw was afgevuurd. «Het is bizar en onacceptabel dat Noord-Koreaanse soldaten op Europese grond vechten tegen een Europees land,» zei Dittrich. Tijdens de gesprekken die Dittrich had in Kiev werd benadrukt dat er niet over Oekraïne zonder Oekraïne gesproken mag worden. Dittrich vroeg bijzondere aandacht voor drie OVSE-functionarissen die al in 2022 door Rusland gevangen werden genomen en veroordeeld tot lange gevangenisstraffen, «We moeten er alles aan doen om Vadym Gola, Maxim Petrov en Dmytro Shabanov zo snel mogelijk vrij te krijgen,» sprak hij.

Vergadering Standing Committee

Tijdens de Standing Committee, de vergadering van delegatieleiders, op 21 februari gaven de OVSE PA President Kauma en OVSE PA secretaris-generaal Montella een terugkoppeling van hun werkzaamheden van de afgelopen maanden. Penningmeester Johan Büser deed verslag over het financiële jaar 2023–2024 en kondigde aan dat de voorbereiding voor 2025–2026 in volle gang zijn en tijdens de Standing Committee van de *Annual Session* in Porto besproken zal worden. Namens de Nederlandse delegatie vroeg Karimi als delegatieleider aan President Kauma of ze bereid was middels een statement duidelijk te maken dat geen vrede is zonder Oekraïne of zonder Europa waarop President Kauma positief reageerde.

Overige

Op 20 februari woonde Vogels een *Side Event* bij over persvrijheid en verkiezingen, met aandacht voor de veiligheid van journalisten, de impact van online misbruik en desinformatie en de rol van onafhankelijke journalistiek. Dittrich was op dezelfde dag aanwezig bij een *Side Event* over politieke gevangenen waar Kara-Murza aangaf hoe hij tijdens zijn gevangenschap in Rusland veel steun had gehad aan de brieven hij had ontvangen en hoe belangrijk het is dat politieke gevangenen weten dat er blijvende aandacht voor ze is. Speciale gezant Centraal-Azië Karimi had op woensdag 19 februari een ontmoeting met de Permanent Vertegenwoordigers bij de OVSE van Kirgizië, Turkmenistan en Tadzjikistan, en met OVSE-functionarissen van de Central Asia Desk. Op 21 februari had Karimi als OVSE PA Speciale Vertegenwoordiger voor Centraal-Azië een vergadering georganiseerd met de vijf delegaties uit de Centraal Aziatische landen waar vervolgactiviteiten zijn besproken in het bijzonder over de implementatie van de Boekarest verklaring. En marge van de vergadering werd de delegatie ontvangen door de (tijdelijke) Permanent Vertegenwoordiger van Nederland bij de OVSE, Suzanne de Groot.

De voorzitter van de delegatie,
Karimi

De griffier van de delegatie,
Christiaanse